

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1230. Usque Ad Annum 1248

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1764

VD18 90118049

§. 5. Grammatica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66268](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66268)

tamen omnibus esset suadendum: præterea vera scientia Ecclesiastica omnibus his præludiis non habet opus. Antiquitas ne in Episcopis quidem ipsis ea exigebat: & S. Augustinus nominat illorum aliquem ex sua vicinia, quem, etsi litteras humanas non didicisset, Theologum tamen censebat adeo bonum, ut ad eum mitteret Proculejum Donatistam, quem in ruborem daret. Nempe probus iste Pontifex sat doctus erat per continuam Sacri Codicis meditationem, ac lectionem Authorum Ecclesiasticorum, qui sermone latino (hic ei patrius erat) scripserant. Litteris leviter tinctus videtur scire, quæ nescit, quod infra ignorantiam est.

Grammatica secundum ideam Græcorum ac Romanorum, a quibus eam accepimus, & secundum rectum iudicium debebat esse studium nostræ linguæ patriæ, ut ea emendate loquamur, & scribamus. At non hunc in modum grammatica nostris in scholis discebatur. Tantum ab erat, ut linguis vernaculis applicaretur,

*Aug. Ep. 34.
n. 166.*

V.
Grammatica.

tur, ut hæ spernerentur etiam velut indignæ calamo ac feriis sermonibus, sed obstinatis animis omnia scribebantur lingua latina, etsi per plura jam sæcula nulla terrarum gens ea loqueretur. Attamen circa dimidium sæculi XII cæpta est scriptio Romanica, seu Gallica illius temporis, consistens fere solis in cantilenis, quibus arma & amores celebrabantur ad oblectandum, uti tunc dici solebat, ordinem Nobilium: atque hinc ejusmodi fabulæ vocatæ sunt Romanicæ. Primum, quod sciam, opus ferium hac in lingua est Historia Ducum Normanniæ a quodam Clerico Cadomensi, quem Magistrum * Vassium appellabant, anno 1160 publici juris facta. Circiter 50 abhinc annis Godefridus Villarduinus soluta dictione scripsit historiam de capta Constantinopoli: & procedente tempore non Galli solum, sed & Itali, ac Hispani paulatim audentiores facti ad scribendum sermone patrio animos adjecerunt.

* Vace

Haud

Haud video tamen, illos hac prima ætate Grammaticæ studium ad id applicuisse: sed videntur esse veriti, ne hanc profanarent. Sic judico ex historia Villarduini, ubi eadem verba tam diversis modis scripta conspicio, ut illorum orthographiam & forsitan prononciationem nondum fixam fuisse pateat. Nec distinctionem singularis & pluralis numeri, nec æqualem constructionem, & ut paucis dicam, nullam ibi regularum observationem invenio. Hinc factum, ut nomina peregrina haud modice deformarentur, & in Villarduino Toldres Liasces pro Theodore Lascaris, in Malespino Florentino Palliolo pro Paleologo, & Ghirigoro pro Gregorio, denique in aliis recentioribus Cecile pro Sicile inveniamus. Nec omissendum, quod illo tempore homines profani etiam maximæ dignitatis plerumque in litteris hospites essent, usque adeo, ut nec scribere scirent, nec legere. Igitur quoties epistola erat exaranda, accersito cuidam clerico mentem suam aperiebant, qui, quod

quod ad rem facere videbatur, latinis scribebat verbis, & acceptum postea responsum iterum vocatus explicabat. Unde inter epistolas Petri Blesensis plures videas, principum virorum ac foeminarum nomine scriptas, ubi non semper verbis, quæ illis maxime convenissent, usus est.

Itaque non nisi linguæ latinæ causa grammaticæ dabatur opera, seu potius utrique simul, ut nos etiamnum facimus, eo discrimine, quod nobis latinitas, quam fieri potest, purissima monstretur; illa vero ætas contenta fuerit dictione inculta & horrida, cujus reliquias in scholis philosophicis æque ac theologicis videmus. Iste sæculi XIII & duorum sequentium sermo scatet verbis latinis a vero sensu suo detortis, vel conformatis ad linguas patrias, aut foedatis admittance barbararum vocum ex aliis linguis petitarum, ut *guerra* & *treuga*, ita, ut qui non sciunt nisi latinitatem probam, depravatam illam sine studio peculiari non intelligant: cui enim *miles* equitem, *bellum* pugnam

gnam mox indicat? Ex ratione contraria docti illorum temporum auctores probe latinos non profanos solum, quibus carere forsitan potuissent, verum etiam Sanctos Ecclesiæ Patres Cyprianum, Hilarium, Hieronymum, Augustinum dimidia tantum ex parte intelligebant, ac sæpe, cum eorum verba legerent, sensa non assequerentur. Et quia non libenter legitur, quod non percipitur, neglectis sensim libris veterum legentur novi ad intelligentiam magis accommodati: sic studium antiquitatis tanquam inutilis curiositas denique in contemptum venit. Quare grammatica in declinationes, conjugationes, & communissimas syntaxeos regulas redacta fuit. Quantum spectabat ad cætera, phrasin linguarum vulgariarum sequi lubebat, e quibus mutua sumebantur nova quotidie verba, iisque latina tantum terminatio dabatur. Non deerat tamen huic abjectæ latinitati utilitas sua, fateor. Erat lingua cunctarum latinorum ritus gentium litteratis omnibus commu-

commu-

communis, qualis etiamnum est præfertim in Septentrionibus.

Illi, qui latino sermoni tam infeliciter studebant, eoque ad loquendum & scribendum assidue utebantur, græco & hebraico non erant intenti, quamvis Latini cum Græcis permisti ab expugnatione Constantinopolis cum his ac Judæis per Franciam & totam Europam reliquam diffusis necessarium haberent commercium. Sed frequens discendi opportunitas haud stimulat satis, nisi accedat curiositas. Etenim a bellis sacris Arabicam, Syriacam, & cæteras orientales linguas perdiscendi occasio eadem Francis obtigit: & tamen inter Latinos Clericos per Orientem intra duo sæcula dispersos vix unum scio, qui studuerit his linguis tam necessariis ad cognoscendas Musulmanorum leges, sectam, & historiam, & ad evitandos errores maximos, qualis erat illorum, qui Mahometem in statuis adorari dicebant.

Ut

Ut Patres Græci legerentur, ob ignotam eorum linguam factæ sunt translationes, sed vitiosæ nimium: & raro admodum illis temporibus, de quibus loquor, allata video illorum testimonia, præterquam Joannis Damasceni, ac existimati Dionysii. *Hist. lib. 70. n. 29.* Invenio tamen exempla quædam Latinorum, qui græce sciebant, & in lectione Patrum Græcorum versati erant: ut illi quatuor Religiosi mendicantes a Gregorio IX Summo Pontifice missi, ut cum Græcis consuetudinem jungerent, quorum errores in concilio Nymphæo anno 1234. tam fortiter oppugnabant. *Lib. 80. n. 20. 29.* Mirum, quod discipulos non acceperint, quod eorum exemplo alii huic tam utili studio se non impenderint, & quod jam tum in scholas nostras Magistri, qui authores græcos explicarent, eorumque linguam docerent, introducti non fuerint.

Etiam paucos quosdam Christianos invenio, qui hebraice sciebant, ut præter Robertum Arondelium Anglum illi duo, qui Parisiis anno 1248

Histor. Eccles. Tom. XX.

B ad

ad transferenda summa Thalmud ca-
Lib. 83. n. 5. pita adhibiti fuere. Sed hoc stu-
dium ad usum optimum, scilicet ad
intelligendum Sacri Codicis sensum
litteralem, & ad traditionum Judai-
carum cognitionem, quæ ad eundem
finem servit, applicitum fuisse non vi-
deo. E contrario harum traditio-
num memoriam extinguere placuit, ut
ex damnatione Thalmud apparet: nec
sentiebant Doctores nostri, sic laceffi
Judæos sine ullo fructu. Quidenim
volebant, cum hos libros flammis ab-
sumendos traderent? eos prorsus a-
bolere? Non a Judæis in Hispania
& in Oriente extra Christianorum
ditionem commorantibus conservari,
brevique intervallo & modico sumptu
cum aliis communicatum iri cogita-
bant? Id ipsum evenit, & Thalmud
tam bene est servatus, ut integer ac
sæpius typis impressus fuerit. Quem
Christiani avide in rem suam verten-
tes, omissis Rabinorum impiis fraudi-
bus, fabulis, & ineptiis, inde cognitu
dignissima excerpserunt, ut & sa-
cras litteras intelligerent, & Ju-
dæos

dæos propriis ipsorum armis impugnant.

Post grammaticam rhetoricæ datur opera in Academiis nostris, sed ea ratione, quæ stylum corrumpebat magis, quam illustrabat. Earum rhetorica in meris metaphoris & exquisitis figuris consistebat, simplicem ac naturalem dicendi modum sollicitè vitans: id quod illarum scripta intellectu difficilia reddit. Vide Innocentii III, ejusque successorum, aut Petri Blesensis, ac præcipue Petri de Vineis epistolæ, quæ tunc temporis tanquam exempla eloquentiæ, *pulchra dictamina*, in admiratione omnium erant. Hinc eum Malespinus in historia sua de Florentia bonum dictatorem appellat. Præsertim phrasæ Divini Codicis affectabant, nec sententiis suis confirmandis, qui usus testimoniorum legitimus est, sed indicandis rebus communissimis adhibebant. Sic in historia non dicunt simpliciter: unus talis mortuus est, sed: conjunctus est cum patribus suis, vel: ingressus est viam universæ carnis.

VI.

Rhetorica & Poësis.

Ricord. Malesp. c. 131.

B 2

Jam